

Skötselplan för naturreservatet Bergholmen - Stora Kalvö

Förord

I samband med revidering enligt miljöbalken av beslutet för naturreservatet Bergholmen - Stora Kalvö upprättas samtidigt denna skötselplan.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Bergholmen - Stora Kalvö ska vara att låta en ö med naturskog utvecklas genom naturlig beståndsdynamik. I syftet ingår följande delsyften:

- Bevara naturtypen västlig taiga så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Bevara funktioner och strukturer som gamla träd, grova träd, senvuxna träd, stående och liggande döda och döende träd samt branter så att de förekommer i för naturtyperna gynnsam omfattning.
- Friluftsliv, forskning och undervisning ska kunna bedrivas i den mån det inte strider mot ovanstående delsyften.

2. Beskrivning av området

Naturreservatet Bergholmen – Stora Kalvö, som är knappt tio hektar stort, är beläget i Grytviken i Västerviks skärgård omkring sju kilometer norr om Loftahammar.

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Bergholmen - Stora Kalvö
Objektnummer	2002235
Skyddsform	Naturreservat
Län	Kalmar
Kommun	Västervik

Fastighet och fastighetsägare:	Stora Kalvö 1:3 Christel Andersson, Redinge Ekbacken, 585 95 LINKÖPING
Totalareal (ha)	9,5 ha
Landareal (ha)	9,5 ha
Areal produktiv skogsmark (ha)	6,4
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Tallskog	6,4
Impediment, barr	1,3
Substratmark	1,8
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
Vegetationsklädda havsklippor 1230	0,6
*Västlig taiga - tallskog 9010	8,9
*) Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv	
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Västlig taiga – tallskog.
Strukturer och funktioner	Urbergsskärgård, innerskärgård, gamla träd, grova träd, senvuxna träd, stående och liggande döda och döende träd, branter.
Arter	Signalarter ¹ som talticka, grovticka och blåmossa.
Övrigt	Besöksobjekt, landskapsbild.
¹) Signalarter visar på skogar med höga naturvärden.	

2.2 Områdets bevarandevärden

Bergholmen - Stora Kalvö förklarades som naturreservat 1966. Naturreservatet ingår i riksintresse för naturvärden enligt 3 kap 6 § miljöbalken, riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap 2 § miljöbalken samt i riksintresse för obruten kust enligt 4 kap 3 § miljöbalken. I länets naturvårdsprogram ingår reservatet i område med högsta naturvärde (klass 1).

2.2.1 Kulturhistoriska bevarandevärden samt historisk och nuvarande markanvändning

Bergholmens högsta punkt når trettio meter och låg över havsytan redan under senare delen av stenåldern, då merparten av skärgården låg under vatten. Enligt fornlämningsregistret finns dock inga registrerade fornlämningar inom naturreservatet.

2010-01-21

511-459-07

Ön Bergholmen tillhör Stora Kalvö som i jordeboken 1544 registrerades som kronogård. Stora Kalvö förblev förmodligen kronogods ända till 1651, när den överfördes på det Königsmareckska grevskapet. När grevskapet drogs in 1675, återgick det mesta jordagodset till staten och blev alltså kronogods. Ett sekel senare var Stora Kalvö skattköpt och brukat av en hemmansägare. Eftersom Kalvö förblev en ensamgård förrättades aldrig storskifte eller laga skifte.

Den ekonomiska kartan från 1940-talet visar att ön då var öppnare än dagens Bergholmen. Hällarna var på den tiden mer utbredda, förmodligen som en följd av bete och vedtäkt.

2.2.2 Biologiska bevarandevärden

Större delen av naturreservatet Bergholmen - Stora Kalvö är bevuxet med äldre talldominerad hällmarksskog. En stor andel av träden är över 150 år gamla, och några närmar sig 200 år. De flesta tallar ger ett senvuxet intryck, men på några ställen finns grövre högvuxen skog. Död ved i form av torrakor och lågor förekommer relativt rikligt. Skogen är förhållandevis orörd; endast enstaka äldre stubbar förekommer medan ett fåtal små partier med yngre skog kan vara tecken på äldre avverkningar. Signalarterna grovticka, talticka och blåmossa förekommer spritt över ön. Fältskiktet domineras av blåbärs- och lingonris.

Lövträd förekommer endast i form av enstaka asp, björk, rönn och ek i hällmarkstallskogen. Längs med den östra stranden finns även ställvis en smal bård av lövträd, främst al.

Öppen hällmark förekommer framförallt på de norra och södra uddarna samt på öns östra sida. På hällarna växer ljung, mossor och renlav.

2.2.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Berggrunden i reservatet utgörs av sura och intermediära vulkaniska bergarter. På den södra delen av ön, främst på västsidan, finns mycket branta partier. Merparten av ön ligger mellan fem och femton meter över havet, medan den högsta punkten når omkring trettio meter. Jordtäckningen är tunn och berget går ofta i dagen. Endast på ett par mindre områden finns moränlager av nämnvärd tjocklek.

Bergholmen - Stora Kalvö utgörs av en uppstickande urbergsflisa i en flera mil lång sprickdal som kan följas från djuprännan nordost om Hulöhamn, upp genom Östergötland förbi sjön Rånen och vidare mot nord-nordväst. Spänningar och rörelser utefter denna linje har genom uppsprickning och krossning av jordskorpan format sprickdalen. Ön har kommit att stå kvar som en rest och dess längdsträckning och topografi har bestämts av rörelserna utefter sprickdalen. Inlandsisen utsatte ön för markant slipning och polering, vilket tydligt kan ses på öns nordvästra och sydvästra sidor.

2.2.4 Bevarandevärden för friluftslivet

Naturreseptatet är beläget i Västerviks skärgård, som har mycket höga värden för friluftslivet med goda möjligheter till bad, båtsport, kanotfärder, fiske samt natur- och kulturstudier. Ön har med sin naturskogskaraktär och dramatiska geologiska former med brant stupande hållar höga upplevelsevärden. De öppna hållarna på öns norra och södra uddar lämpar sig även för sol och bad. Ön kan endast nå vattenvägen. Stigar och andra anordningar för allmänheten saknas.

3. Generella råd och riktlinjer

Vid eventuella skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och floran, som grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfälle eller lågor, sparas. Eventuella skötselåtgärder inom naturreseptatet ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark inte uppkommer. Träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga tomtmarker får upparbetas och avlägsnas.

4. Skötselområde med bevarandemål och åtgärder

Hela reseptatet utgör ett skötselområde.

4.1 Skötselområde 1: Hållmarkstallskog (9,6 ha)

Beskrivning:

Se 2.2.2 och 2.2.3 för beskrivning.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska utvecklas mot en urskogsartad hållmarkstallskog.
- Arealerna Västlig taiga - tallskog samt Vegetationsklädda havsklippor ska vara minst 8,9 hektar respektive 0,6 hektar.
- Relationen död ved/levande ved ska på sikt vara minst 1/5 och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Antalet gamla och senvuxna träd ska öka.
- Typiska arter knutna till naturtypen Västlig taiga - tallskog ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området typiska arter är blåmossa, grovticka och tallticka.

Skötselåtgärder:

Skötselområdet lämnas för fri utveckling med intern beståndsdynamik.

5. Friluftsliv

Beskrivning:

Se 2.2.4 för beskrivning.

Bevarandemål:

- Två väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet ska finnas.
- Information om reservatet ska finnas på Länssstyrelsens hemsida.
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade.

Skötselåtgärder:

Markering av reservatsgränsen mot tomtmarkerna.

Framställning och utplacering av nya informationstavlor enligt bilaga 4.1. Dessa ska underhållas och bytas ut vid behov.

6. Bränder och brandbekämpning

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete sker med försiktighet i samråd med reservatsförvaltningen så att naturvärdena inte skadas.

Markägaren är enligt lag skyldig att utföra eftersläckning och bevakning. Om så inte sker kan räddningstjänsten utföra eftersläckning och bevakning men markägaren får då stå för kostnaderna för detta.

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av eventuell brand.

7. Jakt

Rätten till jakt inskränktes inte vid reservatsbildningen.

Jaktutövandet får dock inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder. Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov, och då dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Gränsmarkering	Mot tomtmarker	Uppdragstagare	1
Informationstavlor	Se bilaga 4.1	Förvaltaren	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Skötselområde 1	Förvaltaren	3
Uppföljning av bevarandemål	Skötselområde 1	Förvaltaren	1

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

10. Referenslista

Kalmar läns museum. 2003. Stora Kalvö.

Länssstyrelsen i Kalmar län. 1966. Angående bildande av naturreservat av ön Bergholmen inom fastigheten Kalvö Stora 1¹ i Loftahammar kommun.

Länssstyrelsen i Kalmar län. 1997. Natur i Östra Småland.

Smålands flora. Utdrag ur databas över rödlistade kärlväxter och kryptogamer.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

Bilagor

1. Skötselplanekarta